

ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ В СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ

*Чорний Д.О., здобувач вищої освіти,
cherniy@ukr.net*

*Науковий керівник: Хорошилова І.О., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет*

Виробничі запаси є важливою складовою діяльності будь-якого виробничого підприємства. Ці запаси включають в себе різноманітні матеріали, напівфабрикати та інші ресурси, які використовуються у виробничому процесі з метою вироблення кінцевої продукції.

Виробничі запаси грають ключову роль у забезпеченні неперервного виробництва, оптимізації процесів та вдосконаленні ланцюга постачання. Їх належне управління включає в себе точне прогнозування потреб у матеріалах, стратегічне планування закупівель та ефективний контроль за оборотом запасів.

Оптимізація виробничих запасів дозволяє підприємству уникати затримок у виробництві, знижувати витрати на зберігання, а також забезпечувати високу якість кінцевої продукції. Ефективне управління цими запасами сприяє підтримці конкурентоспроможності підприємства на ринку та забезпеченню задоволення потреб клієнтів. Їх розглядають як частину матеріальних ресурсів, які не задіяні у виробничому процесі, але їх наявність на підприємстві у передбачених розмірах є об'єктивною умовою його діяльності. Раціональне використання виробничих запасів має велике економічне значення [1].

Вагомий внесок в дослідженні обліку використання виробничих запасів зробили відчизняні науковці та дослідники: Ф.Ф. Бутинець, В.Г. Лінник, М.Т. Білуха, Л.В. Жилкіна, О.С. Бородкін, П.П. Німчинов, Б.І. Валусь та інші.

Бухгалтерський облік виробничих запасів на будь-якому підприємстві – це складна система з використанням взаємопов'язаних методів та принципів. Кожна складова облікового процесу виробничих запасів окремо відіграє свою важливу функцію та їх сукупність дає змогу відтворити чітку картину діяльності суб'єкта господарювання.

Важливою умовою правильної організації обліку виробничих запасів є їх відповідне групування. На різних підприємствах

виробничі запаси можуть мати різне призначення залежно від функції, яку вони виконують у процесі виробництва.

Таким чином, для забезпечення ефективного розвитку підприємств та зростання їх виробничого потенціалу за сучасних умов господарювання виникає необхідність створення якісно нової системи управління виробничими запасами.

Ефективне управління запасами надає можливість значно скоротити операційний виробничий цикл, що сприяє скороченню витрат, пов'язаних зі зберіганням виробничих запасів, та дозволяє вивільнити частину оборотних коштів.

Встановлено, що категорія «запаси» – це не тільки об'єкт обліку, а й об'єкт управління.

Визначено, що ідентифікація виробничих запасів у складі активів при надходженні на підприємство є початковою ланкою їх облікового процесу.

В роботі узагальнено документальне оформлення господарських операцій, що стосуються виробничих запасів. Це включає в себе точний облік всіх вхідних та вихідних операцій з матеріалами, напівфабрикатами та готовою продукцією. Кожна господарська операція супроводжується необхідною документацією, такою як накладні, акти приймання-передачі, рахунки-фактури та інші відповідні документи.

Ця система документації сприяє відстеженню кількісних та вартісних показників виробничих запасів на різних етапах виробничого циклу. Крім того, вона дозволяє контролювати якість матеріалів, визначати рівень зносу обладнання та ефективність виробничих процесів.

Важливою частиною документаційного оформлення є також звітність щодо виробничих запасів, яка представляється внутрішнім та зовнішнім зацікавленим сторонам. Ця звітність відображає фінансові та економічні аспекти управління запасами, що допомагає приймати обґрунтовані рішення щодо їхнього поповнення, використання та оптимізації.

Усі ці заходи спрямовані на створення системи ефективного управління виробничими запасами, що відповідає сучасним стандартам бухгалтерського обліку та господарювання, забезпечуючи надійність та достовірність фінансової звітності підприємства [3].

Доведено, що оцінка виробничих запасів є важливим етапом бухгалтерського обліку та фінансового управління на підприємстві.

Цей процес включає в себе ретельний аналіз і оцінку обсягу, стану та вартості запасів, що має велике значення для визначення фінансової стійкості та результативності підприємства.

Оцінка виробничих запасів здійснюється з урахуванням різних аспектів, таких як закупівельна вартість матеріалів, витрати на виробництво, амортизація обладнання, а також вплив змін вартості та попиту на ринку.

Для досягнення точності оцінки застосовуються різні методи, такі як пересортування за FIFO (перший прийшов, перший вийшов), LIFO (останній прийшов, перший вийшов), середньозважений затратний метод тощо.

Вірогідна та точна оцінка виробничих запасів є важливою для правильного визначення прибутку, оподаткування, а також для визначення реальної вартості продукції. Крім того, ця оцінка дозволяє уникнути переоцінки або недооцінки активів, що може впливати на достовірність фінансової звітності та внутрішні стратегічні рішення підприємства.

Таким чином, процес оцінки виробничих запасів є важливою складовою системи бухгалтерського обліку та фінансового аналізу, спрямованою на забезпечення достовірності та прозорості у фінансовій звітності підприємства.

Отже, виробничі запаси – це багатогранна категорія, у зв'язку з чим нами пропонується організувати та вести їх облік не тільки в розрізі їх ознаки, як активу, а й з урахуванням певних ознак, з метою забезпечення інформаційних потреб на підприємстві.

Література.

1. Макаренко А.П. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник Запоріжжя : ЗДІА, 2018. 602 с.

2. Maksymenko I., Melikhova T., Zorya O. Fiscal audit development in the system of budget process management Academy of Accounting and Financial Studies Journal Volume 22, Issue 6, 2018. URL: <https://www.abacademies.org/articles/fiscal-audit-development-in-the-system-of-budget-process-management7767.html>

3. Подмешальська Ю.В. Аналіз сутності категорії запасів з метою ефективного управління Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2007. – № 579 : Проблеми економіки та управління. – С. 237–242. –URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/34084>.